

ดร.สิงห์ทอง บัวชุม
D.P.A., ป.ร.ด., ร.ป.ด., ร.ป.ม., น.ม., พ.ม.

สถาบัน **THE BEST CENTER**

2145/7 ซ.รามคำแหง 43/1 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร.0-2318-6868, 0-2314-1492 โทรสาร 0-2718-6274

คุณภาพทางวิชาการต้องมาที่ 1

www.thebestcenter.com

facebook.com/bestcentergroup

คู่มือเตรียมสอบ

เศรษฐกิจการปฏิบัติการ

กรมชลประทาน

ความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่ง

ประกอบด้วย

1. เศรษฐศาสตร์จุลภาค ทฤษฎีอุปสงค์และอุปทาน การตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตและการบริโภค กลไกตลาด และความล้มเหลวของระบบตลาด
2. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค นโยบายทางการเงิน การคลัง และนโยบายด้านเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ การเติบโตทางเศรษฐกิจ
3. เศรษฐศาสตร์การผลิตทางการเกษตร หลักการตลาดเกษตร เศรษฐศาสตร์ปัญหา และนโยบายการตลาดเกษตร
4. เศรษฐศาสตร์การวิเคราะห์โครงการ ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของโครงการ เกณฑ์การตัดสินใจในการลงทุน การวิเคราะห์โครงการทางเศรษฐกิจและทางการเงิน

อัปเดตใหม่

สนใจสั่งซื้อ หรือสอบถามเพิ่มเติม

LINE: @thebestcenter

โทร.081-496-9907

260.-

คำนำ

คู่มือเตรียมสอบ สำหรับตำแหน่งเศรษฐกรปฏิบัติการ กรมชลประทาน เล่มนี้ โดยทางสถาบัน THE BEST CENTER และคณะได้ เรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ ผู้สมัครสอบ ใช้สำหรับเตรียมตัวสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ดังนั้นทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับการเนื้อหา พ.ร.บ. ระเบียบและเจาะแนวข้อสอบเพื่อให้ผู้ที่สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับนี้ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขออ้อมรับข้อบกพร่องใด ๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุก ๆ ท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

THE BEST CENTER
เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน
ฝ่ายวิชาการ

สถาบัน The Best Center

www.thebestcenter.com

สารบัญ

➤ความเป็นมา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม โครงสร้าง ยุทธศาสตร์	1
➤เศรษฐศาสตร์ จุลภาคและมหภาค	7
➤อุปสงค์ อุปทาน และดุลยภาพตลาด	55
➤ความรู้เกี่ยวกับตลาดการเงิน (ตลาดลงทุน และ ตลาดเงิน)	99
➤นโยบายด้านการเงิน การคลัง และนโยบายด้านเศรษฐกิจ	106
➤เศรษฐศาสตร์การผลิตทางการเกษตร	119
➤หลักการตลาดเกษตร ราคาผลิตเกษตร ปัญหาและนโยบายการตลาดเกษตร	142
➤การวิเคราะห์โครงสร้างเงินทุน และต้นทุน	156
➤การวิเคราะห์โครงการ การลงทุน	168
★แนวข้อสอบ การเงินการคลัง	187
★แนวข้อสอบ เศรษฐกร ชุดที่ 1.	199
★แนวข้อสอบ เศรษฐกร ชุดที่ 2.	213
★แนวข้อสอบ เศรษฐกร ชุดที่ 3.	226
★แนวข้อสอบ เศรษฐกร ชุดที่ 4.	251

THE BEST CENTER
เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์

➤ ประวัติกรมชลประทาน

งานชลประทาน เริ่มขึ้นอย่างจริงจังในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการขุดลอก คลองและขุดคลองขึ้นใหม่ในบริเวณทุ่งราบภาคกลางจำนวนมาก ดำเนินการโดยเอกชน คือบริษัทขุดคลองแลคูนาสยาม (Siam Canals, Lands and Irrigation Company) ได้รับพระบรมราชานุญาต เมื่อ พ.ศ. 2431 เริ่มขุดคลองเมื่อ พ.ศ. 2433 มีระยะเวลาดำเนินการ ตามสัมปทาน 25 ปี โครงการประกอบด้วย การก่อสร้างระบบคลอง ในบริเวณพื้นที่ราบฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา เขตจังหวัดปทุมธานี ที่เรียกว่า ทุ่งรังสิต โดยขุดคลองสายใหญ่ เชื่อมระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยา ตรงไปยังแม่น้ำนครนายก พร้อมกับการสร้างประตูระบายน้ำ สำหรับควบคุมการเก็บกักน้ำเพื่อการเพาะปลูก และสร้างประตูเรือสัญจรเพื่อการคมนาคมขนส่งทางน้ำตลอดทั้งปี

หลังจากที่บริษัทดังกล่าวได้ดำเนินการ มาประมาณ 10 ปี เจ้าพระยาเทเวศวงศ์วิวัฒน์ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ ได้ไปตรวจราชการที่ทุ่งรังสิต เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2442 พบว่า ทุ่งรังสิต จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือด้านการชลประทานเป็นการด่วน จึงนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต จ้างนายช่างชลประทานชาวต่างประเทศ มาศึกษาพิจารณา และแก้ไขเรื่องการจัดหาน้ำในบริเวณทุ่งรังสิตให้ดีขึ้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นชอบ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดหาวิศวกรผู้ชำนาญงานด้านการชลประทาน

ใน พ.ศ. 2445 ได้ว่าจ้าง นายเย โฮมัน วันเดอร์ ไฮเด วิศวกรชลประทานชาวฮอลันดา มาดำเนินงานชลประทานในประเทศไทย และทรงแต่งตั้งให้นายเย โฮมัน วันเดอร์ ไฮเด เข้ารับราชการ เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2445 พร้อมทั้งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง "กรมคลอง" และทรงแต่งตั้ง นายเย โฮมัน วันเดอร์ ไฮเด เป็นเจ้ากรมคลองคนแรก เพื่อทำหน้าที่ดูแลทำนุบำรุงคลองต่างๆ ไม่ให้ตื้นเขิน

นายเย โฮมัน วันเดอร์ ไฮเด ได้ทำรายงานเสนอเห็นควรให้สร้างเขื่อนทดน้ำปิดกั้นแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดชัยนาท ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง "กรมทดน้ำ" ขึ้นแทนกรมคลอง เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2457 และทรงแต่งตั้ง นายอาร์ ซี อาร์ วิล สัน เป็นเจ้ากรมทดน้ำ รวมทั้งจัดสร้างโครงการชลประทาน ป่าสักใต้ โครงการสร้างเขื่อนทดน้ำขนาดใหญ่ คือ เขื่อนพระราม 6 ขึ้นที่ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกได้ประมาณ 680,000 ไร่ ซึ่งเป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่แห่งแรกในประเทศไทย

เขื่อนพระรามหก ก่อสร้างด้วยหลักวิชาการ ที่ถูกต้องและทันสมัยตามหลักเทคโนโลยีการพัฒนาแหล่งน้ำสมัยใหม่อย่างแท้จริง และนับจากนั้นเป็นต้นมา ได้เริ่มก่อสร้างโครงการชลประทานกระจายไปทั่วทุกภาคของประเทศ ทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการจัดการหาน้ำเพื่อการเกษตร และเพื่อการอุปโภค บริโภค งานก่อสร้างโครงการชลประทานได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง เพื่อรองรับการขยายตัวทางการผลิต และความต้องการบริโภคภายในประเทศ

งานในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำริว่า หน้าที่ของกรมทมน้ำ มิได้ปฏิบัติงานอยู่เฉพาะแต่การทมน้ำเพียงอย่างเดียว งานที่กรมทมน้ำปฏิบัติอยู่จริงในขณะนั้นมีทั้งการขุดคลอง การทมน้ำ รวมทั้งการส่ง น้ำตามคลองต่าง ๆ อีกทั้งการสูบน้ำเพื่อช่วยเหลือการเพาะปลูก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อจาก กรมทมน้ำ เป็น กรมชลประทาน เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2470 โดยให้มีหน้าที่รับผิดชอบงานการขุดคลอง การทมน้ำ การส่งน้ำ และการสูบน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกอย่างทั่วถึง

ในสมัยรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงสนพระราชหฤทัยในการศึกษา และพระ ราชทานแนวพระราชดำริอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการพัฒนาแหล่งน้ำมาตลอด เช่น โครงการอ่างเก็บน้ำเขาเต่า ที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อันเป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ อันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งแรก ที่กรมชลประทานก่อสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2506 ซึ่งในรัชกาลของพระองค์ได้ทรงมีพระราชดำริให้กรมชลประทานดำเนินงาน พัฒนาแหล่งน้ำทั่วประเทศมาแล้วประมาณ 2,000 โครงการ

➤ วิสัยทัศน์

" กรมชลประทานเป็นองค์กรอัจฉริยะ ที่มุ่งสร้างความมั่นคงด้านน้ำ (Water Security) เพื่อเพิ่มคุณค่าการบริการ ภายในปี 2579"

➤ พันธกิจ

1. พัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้เกิดความสมดุล
2. บริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้เพียงพอ ทั่วถึง และเป็นธรรม
3. ดำเนินการป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำตามภารกิจอย่างเหมาะสม
4. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาแหล่งน้ำ และการบริหารจัดการน้ำ

➤ ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานตามศักยภาพลักษณะลุ่มน้ำ (Basin-based Approach)
2. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ ตามวัตถุประสงค์การใช้น้ำ
3. การป้องกันความเสียหายและสนับสนุนการบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ
4. การเสริมอำนาจประชาชนในระดับพื้นที่ (Empowering) การสร้างเครือข่าย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในงานบริหารจัดการน้ำชลประทาน (Networking Collaboration Participation)
5. การปรับเปลี่ยนสู่องค์กรอัจฉริยะ (Turnaround to Intelligent Organization)

➤ ค่านิยม

WATER for all

Work Smart : เก่งงาน เก่งคิด

Accountability : รับผิดชอบงาน

Teamwork & Networking : ร่วมมือ ร่วมประสาน

Expertise : เชี่ยวชาญงานที่ทำ

Responsiveness : นำประโยชน์สู่ประชาชน

Work Smart : เก่งงาน เก่งคิด

หมายถึง ใช้ความรู้ทางวิชาการ และเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ปรับปรุงกระบวนการงานอย่างสม่ำเสมอ สร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างทันการณ์

Accountability : รับผิดชอบงาน

หมายถึง รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย พร้อมรับการตรวจสอบ และรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง

Teamwork & Networking : ร่วมมือ ร่วมประสาน

หมายถึง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น สร้างเครือข่ายในการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ เพื่อประโยชน์ในงาน

Expertise : เชี่ยวชาญงานที่ทำ

รับผิดชอบ จนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เชิงวิชาการ และเทคโนโลยีต่างๆ

Responsiveness : นำประโยชน์สู่ประชาชน

หมายถึง เต็มใจช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ แก้ปัญหา พร้อมให้บริการประชาชนด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม

➤ วัฒนธรรมกรมชลประทาน

เชี่ยวชาญเรื่องน้ำ ทำงานมีมาตรฐาน บูรณาการเพื่อประชาชน

กรมชลประทาน พัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำ ด้วยความเชี่ยวชาญอย่างมืออาชีพ ปฏิบัติงานด้วยระบบงานมาตรฐานอันทันสมัย ใส่ใจการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จอย่างมั่นคง

➤ เครื่องหมายราชการของกรมชลประทาน

• เป็นเครื่องหมายรูปกลมลาย

• กลางเป็นภาพพระวรุณถือพระขรรค์ ประทับยืนอยู่ในซุ้มเรือนแก้ว (หมายถึง อำนาจ บริหาร อันทรงไว้ซึ่งความสุจริต ยุติธรรมและการตัดสินใจปัญหาอุปสรรคต่างๆ) เสด็จลีลามาบนหลังพญานาค (แสดงว่า สังกัดกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

•ด้านข้างทั้งสองเป็นภาพพญานาค กำลังพ่นน้ำ (หมายถึงการให้น้ำแก่มนุษยชาติ เพื่อใช้ในกิจการต่างๆ ให้เกิดความอุดมสมบูรณ์)

•เบื้องล่างนอกขอบเครื่องหมาย มีอักษรข้อความชื่อ กรมชลประทาน เป็น โค้งรองรับ (ไม่จำกัดสีและขนาด)

•ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดภาพเครื่องหมายราชการ ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พุทธศักราช 2482 (ฉบับที่ 167) ประกาศ ณ วันที่ 30 มีนาคม 2544 ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 118 ตอนที่ 46 หน้า 1 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2544

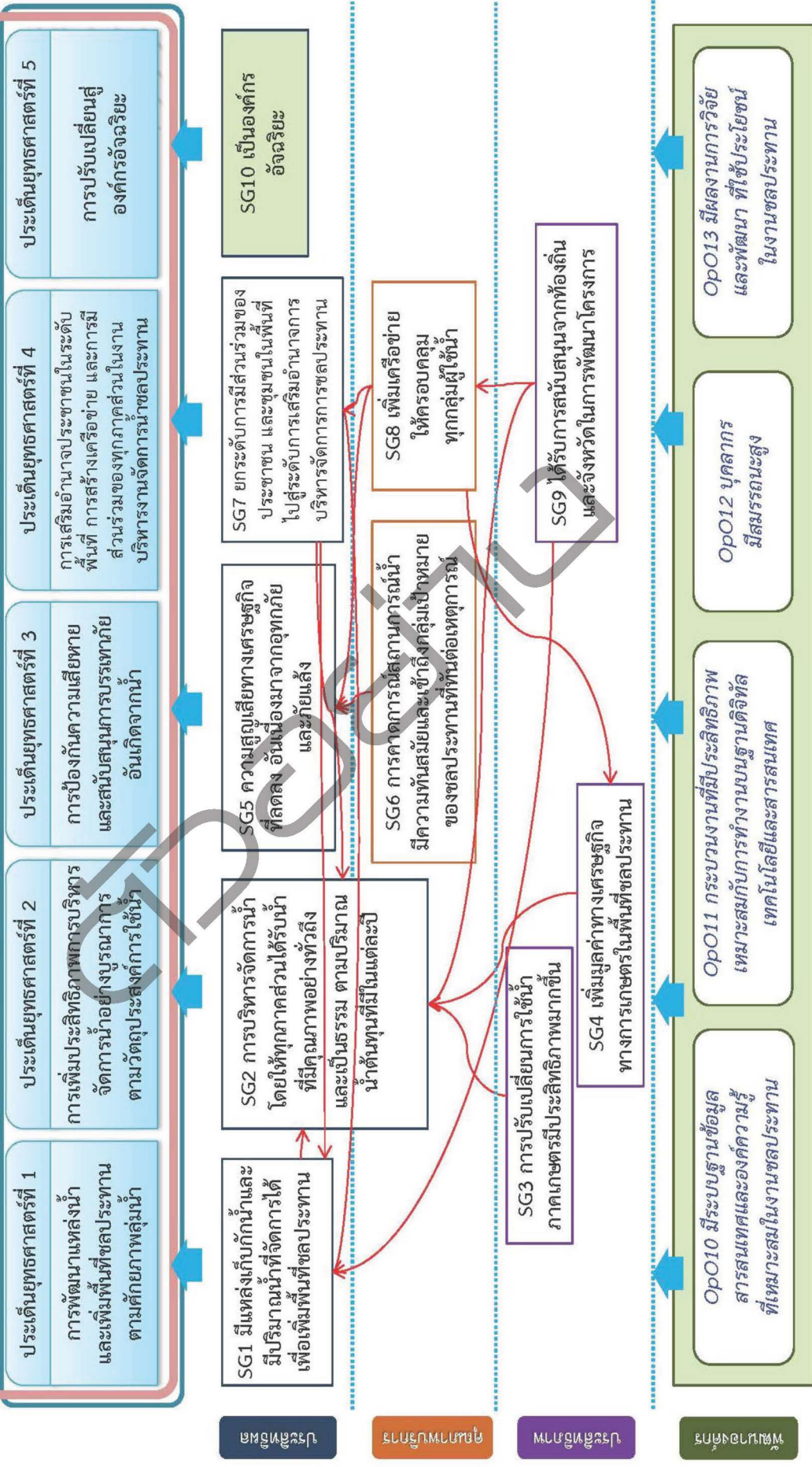
นายทองเปลว กองจันทร์
อธิบดีกรมชลประทาน

THE BEST CENTER
เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์

แผนที่ยุทธศาสตร์กรมชลประทาน พ.ศ. 2560 - 2564

วิสัยทัศน์ : “องค์กรอัจฉริยะ ที่มุ่งสร้างความมั่นคงด้านน้ำ (Water Security) เพื่อเพิ่มคุณค่าการบริการภายในปี 2579”

เศรษฐศาสตร์ จุลภาคและมหภาค

แนวความคิดด้านเศรษฐศาสตร์มีมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว นักปราชญ์สมัยโบราณพยายามสอดแทรกแนวความคิดและกฎเกณฑ์ทางเศรษฐศาสตร์ปะปนอยู่ในหลักปรัชญา ศาสนา ศิลธรรมและหลักปกครอง แต่ความคิดเหล่านี้ยังไม่ถือเป็นทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ เช่น แนวคิดเรื่องการแบ่งงานกันทาของเพลโต (Plato) แนวคิดเรื่องความมั่งคั่งของอริสโตเติล (Aristotle) เป็นต้น

ศาสตร์หรือวิชาที่เก่าแก่ที่สุด เช่น วิชาทางด้านแพทยศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี หรือแม้กระทั่งศาสตร์ทางทหาร ซึ่งแม้ว่า เศรษฐศาสตร์ (Economics) จะไม่ใช่ศาสตร์ที่เก่าแก่ แต่หากโดยหลักคิดของวิชาเศรษฐศาสตร์นั้น ได้ถือกำเนิดขึ้นกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของมนุษย์มาอย่างยาวนาน เช่น การที่มนุษย์เลือกที่จะตัดสินใจหรือกระทำการใดๆ ล้วนแล้วแต่มีหลักคิดและเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องหรือรับรองเสมอ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Maximize Utilities) กับสิ่งที่ทำไปของผู้ตัดสินใจนั้นๆ

ในแง่ของประวัติศาสตร์การศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ค่อนข้างเป็นเรื่องใหม่ของโลก โดยได้ถูกเรียบเรียงขึ้นเพื่อรับรองการค้นหาแนวคิดที่มนุษย์จะสามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด ทั้งต่อสิ่งที่จำเป็น ได้แก่ ปัจจัย 4 คือ

- ยารักษาโรค
- เครื่องนุ่งห่ม
- ที่อยู่อาศัย
- อาหาร

และสิ่งไม่จำเป็น เช่น รถยนต์ แหวน นาฬิกา โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ และสินค้าฟุ่มเฟือยต่างๆ เป็นต้น จากแนวคิดนี้จึงได้มีการเรียบเรียงอย่างเป็นระบบครั้งแรก ในปี ค.ศ. 1776 (พ.ศ. 2319) เมื่อ Adam Smith นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ ได้จัดพิมพ์หนังสือที่ชื่อ “An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations” และได้มีการเผยแพร่จนกลายเป็นที่นิยมในการศึกษามากที่สุดอีกสาขาในโลก ปัจจุบัน

1. ความหมายของเศรษฐศาสตร์

“เศรษฐศาสตร์” ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Economics” เป็นคำศัพท์ที่มีรากฐานมาจากภาษากรีก คือ “Oikonomikos” ซึ่งหมายความว่า ศาสตร์แห่งการจัดการครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากในสมัยโบราณนั้น มนุษย์จะอยู่ในสังคมเล็กๆ ที่แทบไม่มีการติดต่อข้ามชนเผ่า มีระบบผลิตและบริโภคในเชิงผลผลิตทางเกษตรกรรมเพื่อเลี้ยงคนภายในสังคมเล็กๆ ของตนเองเท่านั้น เนื่องจากสมัยก่อนเป็นยุคแห่งการค้าอาณานิคม และมีทรัพยากรอย่างเหลือเฟือ จึงไม่ได้กล่าวถึงการจำกัดของทรัพยากร (เนื่องจากส่วนหนึ่งมาจากเมืองขึ้น) Alfred Marshall ได้ให้นิยาม เศรษฐศาสตร์ ว่า “เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาถึงการดำเนินชีวิต (Business of Life) ตามปกติของมนุษย์”

เมื่อประชากรในยุโรปเพิ่มมากขึ้นพร้อมกับการอยู่ดีกินดี ทำให้ทรัพยากรที่เคยมีเหลือเฟือในยุคล่าอาณานิคมเริ่มมีปัญหาดขาดแคลน (Scarcity of Resources) ทำให้นิยามของเศรษฐศาสตร์เปลี่ยนไปจากเดิม และถูกใช้มาจนถึงปัจจุบัน ความหมายที่นิยมคือ นิยามของ Prof. Paul A. Samuelson (Samuelson and Nordhaus, 2001) คือ

“เศรษฐศาสตร์ คือ วิชาที่ศึกษาถึงวิธีที่มนุษย์และสังคมเลือกใช้ในการตัดสินใจเพื่อเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในหลายๆ ทาง เพื่อผลิตสินค้าและบริการแบบต่างๆ และมีการจำหน่ายแจกสินค้าและบริการดังกล่าวไปยังบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ในสังคมเพื่อใช้บริโภค ทั้งในปัจจุบันและอนาคต”

นอกจากนี้ยังมีนิยามของ Lionel Robbins ได้รับการยอมรับมากอีกคน ซึ่งกล่าวว่า “เศรษฐศาสตร์คือ วิชาที่ศึกษาถึงการจัดการทรัพยากรที่มีจำนวนจำกัด เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด”

เศรษฐศาสตร์ถือเป็นศาสตร์ที่พิเศษ เนื่องจากเป็นศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของมนุษย์ ซึ่งถือเป็นปัจเจก ดังนั้นการตัดสินใจของมนุษย์ในการเลือกบริโภคสินค้าชนิดเดียวกันนั้น จึงมีความแตกต่างกันได้ทั้งในด้าน ยี่ห้อ ราคา คุณภาพ หรืออาจพูดได้ว่าแม้นักเศรษฐศาสตร์ได้ศึกษามาเหมือนกัน อาจจะมีแนวคิดและเลือกใช้แนวทางเพื่อแก้ปัญหาที่ต่างกัน และมีมุมมองในการแก้ไขปัญหาที่ต่างกัน โดยสั้นเชิง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1. เศรษฐศาสตร์กับการแก้ปัญหาทั่วไปของสังคม

ปัญหา	การแก้ไข	ข้อแย้ง
กรณีญี่ปุ่น ข้าวจากไทยจะเข้ามาขายในญี่ปุ่น ด้วยราคาขายที่ต่ำกว่า	รัฐบาลตั้งกำแพงภาษีข้าวที่จะ นำเข้า	- ราคาข้าวในญี่ปุ่นจะสูงขึ้น ทำให้ อุตสาหกรรมขนบกระทบ กระเทือน ราคาขนมอบสูงขึ้นตาม - ไทยขายข้าวญี่ปุ่นได้น้อยลง ทำ ให้ชาวนาไทยขาดกำลังซื้อและซื้อ สินค้าอื่นๆ ของญี่ปุ่นน้อยลง
กรณีสหรัฐ อุตสาหกรรมจับปลาทูน่า ส่งผลให้ จำนวนปลาโลมาลดน้อยลง	ออกแบบระบบตาข่ายจับปลาทูน่า ใหม่ เพื่อให้ปลาโลมารอดออกมา ได้	- ต้นทุนการจับทูน่าสูงขึ้น ทำให้ ราคาขายทูน่าในสหรัฐสูงขึ้น - ตาข่ายชนิดใหม่อาจทำให้จับทูน่า ได้ยากขึ้น ทำให้ต่างประเทศ สามารถส่งปลาทูน่าเข้ามาขายใน สหรัฐมากขึ้น
กรณีไทย คนไทยคิดยาบ้ามากขึ้น	สงครามต่อต้านยาเสพติด และการ บัญญัติโทษผู้ที่เกี่ยวข้องรุนแรงขึ้น	- รัฐบาลปราบปรามอย่างหนัก ทำ ให้ยาบ้าหายาก ราคาจึงสูงขึ้นมาก

		<p>ส่งผลให้ผู้เสียที่มีรายได้น้อยก่อ อาชญากรรมเพื่อหาเงินมาซื้อ - ผลประโยชน์ของยาบ้ามีมาก อาจก่อให้เกิดการคอร์รัปชันในผู้ที่ เกี่ยวข้อง - ผลการปราบปราม อาจส่งผลให้ ผู้บริสุทธิ์มีการสูญเสีย</p>
--	--	--

➤ ประเภทของเศรษฐศาสตร์

ก่อนที่จะทราบว่าเศรษฐศาสตร์มีกี่ประเภท สิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจก่อนคือ ต้องทราบว่า การศึกษาเศรษฐศาสตร์มีข้อสมมุติฐานอย่างไรก่อน เพื่อกำหนดแนวทางในการศึกษาให้ชัดเจน โดยทั่วไป สมมุติฐานทางเศรษฐศาสตร์ (Economics Assumption) โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

-มนุษย์ดำเนินกิจกรรมอย่างมีเหตุผลทางเศรษฐกิจ (Economics Rationality)

มนุษย์ไม่ว่าอยู่ในเพศ ฐานะ การศึกษา หรือตำแหน่งใดๆ จะมีการตัดสินใจที่จะทำให้ตนเองได้รับประโยชน์สูงสุดเสมอ (Maximization Hypothesis) เช่น หากมีร้านหลายร้านให้เลือกซื้อ VDO มนุษย์จะตัดสินใจเลือกซื้อ VDO จากร้านที่ขายราคาต่ำสุด หรือบางกรณีอาจตัดสินใจตามความนิยมหรือความเคยชินของตัวเอง หรือเพราะความมีระดับ แม้ราคาสินค้าอาจจะแพงกว่าร้านอื่นก็ตาม

-สิ่งอื่นนอกเหนือจากการพิจารณา ให้มีค่าคงที่ (All other things being equal)

เนื่องจากในทางเศรษฐศาสตร์การตัดสินใจมีความหลากหลายและมีผลกระทบในวงกว้างมาก จึงเป็นไปได้ที่ ผู้ศึกษาจะมีข้อมูลครบทุกด้าน ดังนั้นจะสมมุติฐานให้ ปัจจัยรอบด้านที่ไม่เกี่ยวข้องหรือมีความเกี่ยวข้องกับปัญหา น้อยมากนั้นมีค่าไม่เปลี่ยนแปลงตลอดช่วงเวลาที่ทำการศึกษา เช่น ทัศนคติของผู้บริโภคมีค่าคงที่

ตัวอย่าง เช่น กรณีในจังหวัดเชียงใหม่มีข่าวลงหนังสือพิมพ์ “แห่กินลาบต้นยาง นื่องแนนสาวเสิร์ฟสวย ระดับนางแบบ” สื่อให้เห็นว่าผู้ที่ไปรับประทานอาหารมีวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจต่างกัน บางคนไป เนื่องจากอาหารอร่อย แต่บางคนไปเนื่องจากมีข่าวจึงต้องการเจอกับผู้ที่เป็นข่าว ดังนั้นจึงเข้ากับประเด็นสมมุติฐาน มนุษย์ดำเนินกิจกรรมอย่างมีเหตุผลทางเศรษฐกิจ (Economics Rationality) สิ่งอื่นนอกเหนือจากการพิจารณา ให้มีค่าคงที่ (All other things being equal)

ในการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 รูปแบบด้วยกัน คือ

♦ การวิเคราะห์ตามความเป็นจริง (Positive Economics)

เป็นการวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมทางเศรษฐศาสตร์อย่างมีเหตุมีผล โดยปราศจากการใช้ดุลยพินิจ ทั้งการวิเคราะห์สิ่งที่เคยเกิดขึ้นในอดีต (What was?) ที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ (What is?) หรือที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ในอนาคต (What will be) เช่น การวิเคราะห์ผลของราคาน้ำมันที่สูงขึ้น(หรือลดต่ำลง) ที่มีต่อราคาสินค้าและ

บริการอื่นๆ หากรัฐบาลเก็บภาษีจากผู้ปล่อยมลพิษ จะส่งผลต่อราคาสินค้าและปริมาณการบริโภคในสินค้านั้นๆ หรือไม่

◆การวิเคราะห์จากที่ควรเป็น (Normative Economics)

เป็นการวิเคราะห์โดยคำตอบที่ได้จากวิเคราะห์แบบนี้จะไม่แน่นอนตายตัวเหมือนแบบแรก เนื่องจากจะขึ้นกับวิจารณ์ของผู้นั้นๆ เป็นหลัก เช่น การวิเคราะห์ว่ารัฐบาลไทยมีนโยบายแทรกแซงราคาน้ำมันในช่วงเวลาที่ราคาน้ำมันในตลาดโลกมีราคาสูงขึ้นหรือไม่ หรือรัฐบาลมีนโยบายลดอัตราภาษีหักค่าจ้างให้สะท้อนราคาที่แท้จริงหรือไม่ ซึ่งแต่ละคนก็จะมีแนวคิดไม่เหมือนกัน

นับตั้งแต่ผลงาน The Wealth of the Nation ของ Adam Smith ถือกำเนิดขึ้นในปี ค.ศ.1776 เนื่องจากเป็นยุคอุตสาหกรรมดังนั้นการศึกษาเศรษฐศาสตร์หลังจากนั้นจะเน้นการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของคนในสังคม เช่น การแก้ปัญหารถเร็ว โรงงานอุตสาหกรรม โดยเชื่อตามกฎของซายส์ (Say's Law) ว่า อุปทานจะสร้างอุปสงค์ด้วยตัวมันเองเสมอ (Supply always creates its own demand) เช่น เมื่อโรงงานสามารถผลิตสินค้ามาขายก็ไม่ต้องกลัวจะไม่มีคนซื้อ เนื่องจาก คนงานหรือลูกจ้างของโรงงานก็สามารถเป็นผู้ซื้อได้ ดังนั้นการศึกษาในช่วงแรกจึงมุ่งเน้นไปในสิ่งที่ในปัจจุบันเข้าใจกันในชื่อ เศรษฐศาสตร์จุลภาค เป็นหลัก

แต่หลังจากเมื่อโลกประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (The Great Depression) ในทศวรรษที่ 1930 ส่งผลให้อัตราคนว่างงานในอังกฤษและสหรัฐพุ่งสูงถึง 25 % ของคนงานทั้งหมด ดังนั้นจึงพบว่าแนวคิดเดิมตามหลักของ Adam Smith นั้นไม่สามารถแก้ปัญหาได้เสมอไป โดยเฉพาะหากไม่สนใจสภาพเศรษฐกิจโดยรวม จึงมีการปรับปรุงแนวคิดและการพิจารณาให้ความสำคัญต่อเศรษฐกิจในภาพรวมมากขึ้น ไม่ใช่ไปมองเฉพาะภาพเล็ก โดยในทางสากลยึดถือแนวคิดของ John Maynard Keynes นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษที่บุกเบิกแนวคิดที่เน้นเศรษฐศาสตร์ในภาพรวม และหลังจากนั้น ได้มีการศึกษาแนวคิดดังกล่าวและมีการแตกแขนงสืบต่อกันมามากมาย โดยรู้จักกันในนาม เศรษฐศาสตร์มหภาค ซึ่งรายละเอียดของการศึกษาเศรษฐศาสตร์ทั้ง 2 ประเภท มีดังต่อไปนี้

➤เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics)

เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมของเศรษฐกิจในระดับหน่วย หรือระดับบุคคล เช่น ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับการผลิต การบริโภคของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับส่วนย่อยๆ ของระบบเศรษฐกิจ โดยเน้นถึงปัจจัยการผลิตต่างๆ โดยมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำที่สุดเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Minimization of Cost for Maximization of Utilities) ซึ่งทำให้เศรษฐศาสตร์จุลภาคเน้นไปที่การกำหนดราคาสินค้าจากต้นทุนการผลิต และความต้องการใช้สินค้าและบริการนั้นของผู้บริโภค กล่าวโดยสรุปคือ เป็นเรื่องของธุรกิจเดี่ยว ตลาดเดี่ยว ซึ่งสามารถใช้หลักอุปสงค์ (Demand) คือ การมองทางด้านผู้ซื้อ และอุปทาน (Supply) ซึ่งเป็นการมองทางด้านผู้ขาย โดยในการวิเคราะห์สามารถใช้กลไกตลาดทำหน้าที่ในตลาด เช่น

- การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อการบริโภคสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง
- การศึกษาว่าการโฆษณา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคของประชาชนมากน้อยเพียงใด

➤ เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics)

เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมของเศรษฐกิจในระดับนโยบาย หรือมองภาพเศรษฐกิจโดยรวม เช่น ศึกษาถึงผลผลิตรวมของประเทศ อัตราการจ้างงาน การเงินการธนาคาร รายได้ประชาชาติ การส่งออก/นำเข้า เป็นต้น โดยมีแนวคิดในการวิเคราะห์มากมาย แต่หลักการเบื้องต้นง่าย ๆ คือ อุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) เช่นกัน ซึ่งการศึกษาเศรษฐศาสตร์มหภาคทำให้เราสามารถทำความเข้าใจถึงปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจได้ดีขึ้น สามารถนำเอาแนวคิดและทฤษฎีไปใช้เป็นเครื่องมือประกอบการวิเคราะห์ตัดสินใจ บริหารงานด้านต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการการสร้างความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Growth) การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Stabilization) และการกระจายความเป็นธรรม (Distribution Function) เช่น

- รัฐบาลออกแถลงการณ์ว่า เศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2551 ขยายตัวร้อยละ 5 ต่อปี
- การศึกษาถึงผลกระทบของการก่อกำหนดขึ้นสำหรับภาวะที่มีต่อภาวะภายในของประชาชน

เศรษฐศาสตร์มหภาค เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องราวหรือพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในระดับกว้าง ซึ่งเป็นเรื่องราวของเศรษฐกิจในระดับส่วนรวมของประเทศ ของภูมิภาค จนถึงระดับโลก เช่น การศึกษาเกี่ยวกับผลผลิตโดยรวมของประเทศ หรือรายได้ประชาชาติ การจ้างงาน ระดับราคา พฤติกรรมการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคของครัวเรือน การนำเข้า ส่งออก คุณค่าการค้า โครงสร้างและปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจระดับชาติ และนโยบายของภาครัฐที่ถูกใช้เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

➤ ระบบเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจ (Economic System) หมายถึง กลุ่มบุคคลของสังคมที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มของสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ซึ่งยึดถือแนวปฏิบัติแนวทางเดียวกันในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ อำนวยความสะดวกในการที่จะแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถบำบัดความต้องการให้แก่บุคคลต่างๆ ที่อยู่ร่วมกันในสังคมนั้น ให้ได้รับประโยชน์มากที่สุด เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1. องค์ประกอบของระบบเศรษฐกิจ

โดยในระบบเศรษฐกิจจะประกอบไปด้วย หน่วยเศรษฐกิจ (Economics Unit) 3 หน่วยที่สำคัญ คือ

1. หน่วยครัวเรือน (Household) หมายถึง หน่วยเศรษฐกิจที่ประกอบด้วยบุคคลเพียงหนึ่งคนหรือมากกว่าหนึ่งคนอาศัยอยู่ได้หลังคาเดียวกัน มีการตัดสินใจร่วมกันในการใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยทางการเงิน เพื่อให้เกิดผลประโยชน์และสวัสดิภาพแก่กลุ่มตนมากที่สุด ซึ่งหน่วยครัวเรือนจะมีหน้าที่สำคัญ คือ มีหน้าที่เป็นผู้ผลิตหรือหาปัจจัยการผลิต ได้แก่ ที่ดิน ทู่น แรงงาน และการประกอบการ ให้ฝ่ายผลิตนำไปผลิตเป็นสินค้าและบริการ และหน่วยครัวเรือนอาจเป็นผู้บริโภคเอง ดังนั้น หน่วยครัวเรือนจึงมีหน้าที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจ 2 ประการ คือ เป็นผู้ให้ปัจจัยการผลิตหรือผู้ผลิตและเป็นผู้บริโภคสินค้าและบริการ โดยโดยปัจจัยการผลิตในทางเศรษฐศาสตร์พลังงาน จะประกอบด้วยหลัก 4 ปัจจัยหลัก คือ KLEM ดังนี้

- ทุน (Capital: K) คือ ทุนทุกประเภทที่ใช้ในการผลิต เช่น สินทรัพย์ประเภททุนอย่าง ที่ดิน เครื่องจักรในโรงงาน ตั๋วอาคาร รวมไปถึงผลตอบแทนของการใช้ทุนในการผลิต นั่นคือ ดอกเบี้ย (Interest) หรือ ค่าเช่า (Rent)

- แรงงาน (Labour: L) คือ บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าและบริการ จะเป็นแรงงานมีฝีมือหรือไม่มีฝีมือก็ได้ โดยมีผลตอบแทนเป็นค่าแรงหรือค่าจ้าง (Wages)

- พลังงาน (Energy: E) คือ พลังงานที่ต้องใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ เช่น ไฟฟ้า น้ำมัน เป็นต้น ผลตอบแทนของผู้ผลิตพลังงานคือ กำไร (Profit) หรือรายได้นั่นเอง

- วัตถุดิบ (Raw Materials: M) คือ วัตถุดิบที่ต้องเข้าสู่การผลิตสินค้าและบริการ เช่น แกลบในโรงไฟฟ้าชีวมวล เป็นต้น ผลตอบแทนของผู้ผลิตพลังงานคือ กำไร (Profit) หรือรายได้เช่นกัน

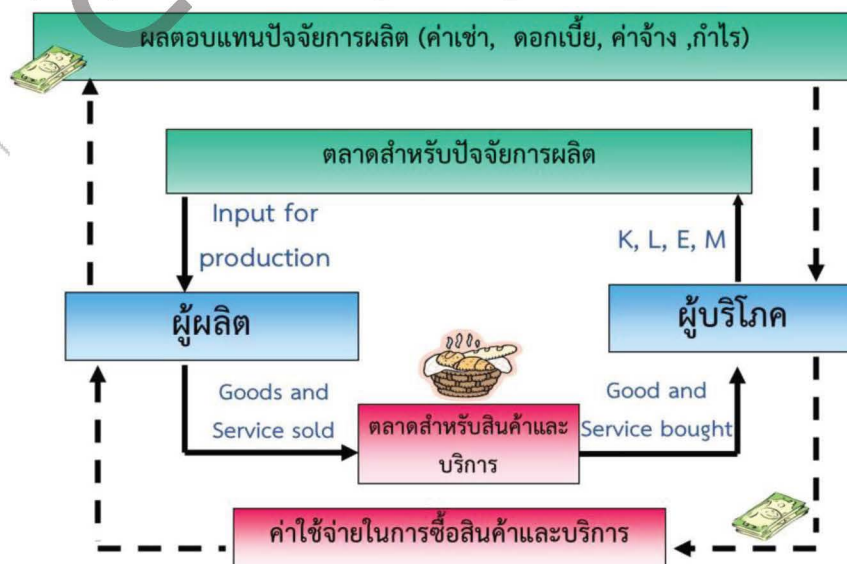
2. หน่วยธุรกิจ (Business Unit) หมายถึง กลุ่มคนหรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ในการนำปัจจัยการผลิตมาทำการผลิตสินค้าหรือบริการแล้วจำหน่ายให้ผู้บริโภค ดังนั้น หน่วยธุรกิจเป็นทั้งผู้ผลิตที่ผลิตสินค้าและบริการเอง หรือเป็นผู้จำหน่ายสินค้าและบริการ หรือบางรายอาจอาจเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้จำหน่ายก็ได้ หน่วยเศรษฐกิจที่สำคัญจะประกอบไปด้วยสมาชิกใหญ่ๆ 2 กลุ่ม คือ

ก. ผู้ผลิต (Producers)

ข. ผู้ขาย (Sellers)

บุคคลทั้ง 2 กลุ่มนี้อาจทำหน้าที่ทั้งผู้ผลิตและผู้ขายในขณะเดียวกันก็ได้ เป้าหมายหลักของหน่วยธุรกิจได้แก่ การแสวงหากำไรสูงสุดจากการประกอบการของตน โดยอาจทำได้หลายวิธี เช่น พยายามขายให้ได้มากที่สุด การขยายส่วนแบ่งของตลาด (Market Share) ให้มากขึ้น หรือ การกระทำที่จะช่วยให้สินค้าของตนเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคมากกว่าสินค้าของผู้ขายรายอื่นๆ

หน่วยเศรษฐกิจทั้ง 2 หน่วย คือ หน่วยครัวเรือนและหน่วยธุรกิจ จะทำหน้าที่สัมพันธ์กันจนเกิดเป็นวงจรในระบบเศรษฐกิจดังรูปที่ 2.

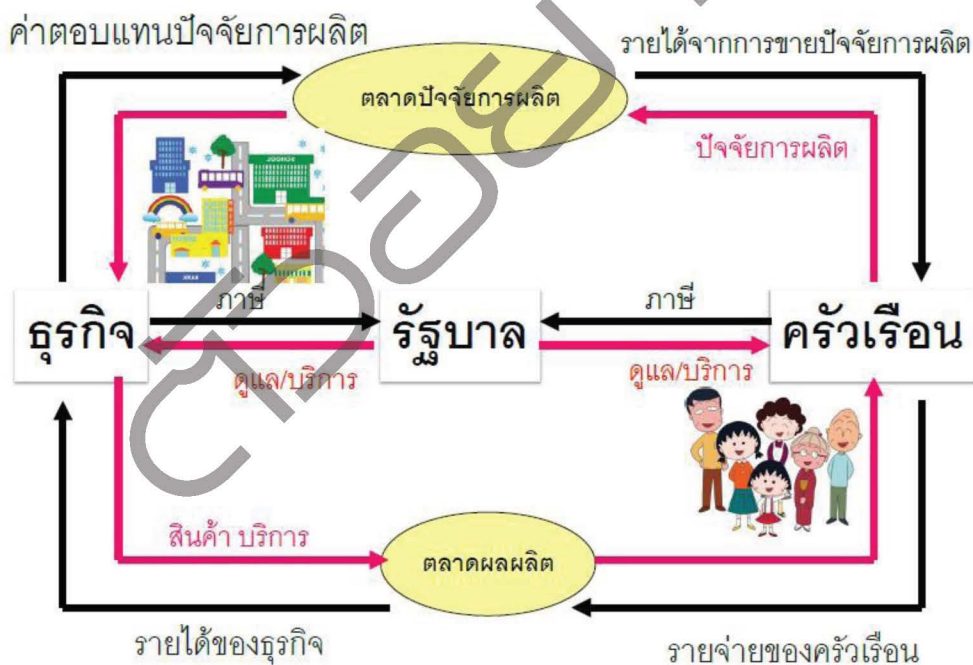

รูปที่ 2. วงจรเศรษฐกิจพื้นฐาน (Circular flow of Macroeconomics Diagram)

3. หน่วยรัฐบาล (Government) หมายถึง หน่วยงานหรือส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินการสาธารณประโยชน์ ซึ่งหน่วยรัฐบาลจะเป็นทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค เจ้าของปัจจัยการผลิต และมีความสัมพันธ์กับหน่วยอื่นๆ ในระบบเศรษฐกิจ โดยให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และควบคุมดูแลการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เป็นไปตามแนวทางที่ประเทศต้องการ

โดยสรุปบุคคลต่างๆ ที่อยู่ในแต่ละหน่วยของระบบเศรษฐกิจจะมีหน้าที่แตกต่างกันซึ่งอาจจะแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

- ผู้ผลิต (Producer): เป็นผู้ที่ดำเนินกิจกรรมในการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค โดยมีจุดมุ่งหมายคือต้องการผลกำไรสูงสุด (Maximize Profit) จากการผลิตสินค้าและบริการนั้นๆ
- ผู้บริโภค (Consumer): เป็นผู้ที่ดำเนินกิจกรรมในการบริโภคสินค้าและบริการ โดยมีจุดมุ่งหมายคือต้องการความพึงพอใจสูงสุด (Maximize Satisfaction) จากการผลิตสินค้าและบริการนั้นๆ
- ปัจจัยการผลิต (Factor Owners): เป็นผู้ที่เป็นเจ้าของหรือครอบครองปัจจัยการผลิต (Factor Inputs) ที่เสนอขายปัจจัยการผลิตที่ตนมีหรือครอบครองให้แก่ผู้ผลิต โดยมีจุดมุ่งหมายคือต้องการผลตอบแทนสูงสุด ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน

รูปที่ 3. วงจรเศรษฐกิจพื้นฐาน โดยใช้กลไกหน่วยรัฐบาลในการควบคุม

ทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และเจ้าของปัจจัยการผลิต ต่างมีความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจต่อกัน โดยที่เจ้าของปัจจัยการผลิตจะจำหน่ายปัจจัยการผลิต (KLEM) ผ่าน “ตลาดสำหรับปัจจัยการผลิต” เพื่อป้อนผู้ผลิต(หรือจะเรียกว่าผู้ใช้ปัจจัยการผลิตก็ได้) โดยเจ้าของปัจจัยการผลิตจะได้รับรายได้ (Incomes) จากผู้ผลิต ในขณะที่ผู้ผลิตจะต้องจ่ายรายได้นั้นในรูปของแรงงาน (Wages) เพื่อจ้างแรงงาน ค่าเช่า (Rent) ในที่ดิน เครื่องจักร หรือค่าเช่าโรงงาน หรือผลกำไรจากรายได้อื่นๆ (Profit) จากการขายวัตถุดิบ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าดอกเบี้ย

ธนาคาร เป็นต้น ในขณะที่ด้านหนึ่งเมื่อผู้ผลิตสามารถผลิตสินค้าและบริการของตนได้แล้ว ก็จะนำสินค้าและบริการนั้นเข้าสู่ “ตลาดสินค้าและบริการ” เพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค อันจะนำมาซึ่งรายรับ (Revenues) ของผู้ผลิตที่เกิดจากค่าใช้จ่ายของการบริโภค (Consumption Expenditures) ของฝั่งผู้ผลิตนั่นเอง ดังแสดงในวงจรเศรษฐกิจพื้นฐาน ดังรูปที่ 3.

➤ประเภทระบบเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ ในโลกนั้น แบ่งตามหน้าที่การตัดสินใจทางเศรษฐกิจ ว่าอำนาจการตัดสินใจขึ้นอยู่กับกลุ่มใด ระหว่างเอกชนกับรัฐ หรือผสมผสานระหว่างเอกชนและรัฐ ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจของโลก แบ่งตามลักษณะสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการเมืองการปกครองของประเทศนั้นๆ สามารถแบ่งได้ 4 ระบบ ดังนี้

1. ระบบทุนนิยมหรือเสรีนิยม (Capitalist Economic System) เป็นระบบเศรษฐกิจที่ถือว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเป็นเจ้าของปัจจัยและการลงทุนในการผลิตเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน และยอมให้ผู้ประกอบการมีโอกาสแข่งขันในทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไร หรือผลประโยชน์ตามความสามารถและความปรารถนาของแต่ละบุคคล ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมมีชื่อเรียกต่างๆ กัน เช่น ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี (Free Economy) ระบบธุรกิจเอกชน (Private Enterprise) ระบบตลาดแท้ (Market System) ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมนี้เราจัดอยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบไม่มีการวางแผน เพราะการตัดสินใจที่จะผลิตอะไร ผลิตอย่างไร และผลิตเพื่อใคร ตกอยู่ในอิทธิพลของกลไกราคาทั้งสิ้น โดยเชื่อว่า การแข่งขันทางเศรษฐกิจโดยเสรี เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมถึงในการกำหนดปริมาณและคุณภาพของผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

2. ระบบสังคมนิยม (Socialist Economic System) หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่รัฐเข้าไปเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตในภาคอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน เสรีภาพในการผลิตของเอกชนถูกจำกัดลงไป รัฐจะเป็นผู้วางแผนและควบคุมการผลิต โดยเป็นผู้กำหนดว่าจะผลิตอะไร จำนวนมากน้อยเท่าไร และจะแบ่งสรรให้แก่ผู้ใดมิใช่เพื่อมุ่งผลทางด้านกำไร ประเทศเหล่านี้จะโอนกิจการธนาคาร และกิจการที่ใช้ทรัพยากรเป็นวัตถุดิบ เช่น ป่าไม้ น้ำมัน เหมืองแร่ เป็นต้น รัฐที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบนี้ส่วนมากจึงต้องเป็นรัฐสวัสดิการ (Welfare State) เพื่อเป็นหลักประกันการกินดีอยู่ดีของประชาชน

3. ระบบคอมมิวนิสต์ (Communist Economic System) เป็นระบบเศรษฐกิจที่ทรัพย์สินทุกอย่าง เป็นของรัฐ เอกชนไม่มีสิทธิ์เป็นเจ้าของทรัพย์สินใดๆ รัฐเข้าควบคุมการผลิตเองโดยสมบูรณ์ การที่จะผลิตอะไร ผลิตอย่างไร และผลิตเพื่อใครบ้างนั้น รัฐเป็นผู้วางแผนและดำเนินการทั้งสิ้น

4. ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed Economic System) หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่รัฐมีส่วนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศหลายประการ เช่น เข้าแทรกแซงหรือควบคุมกิจกรรมเศรษฐกิจบางอย่าง ตลอดจนดำเนินการทางเศรษฐกิจเสียเอง แต่กิจกรรมส่วนใหญ่ยังเป็นของเอกชนอยู่ ในระบบนี้รัฐบาลและเอกชนต้องรับผิดชอบร่วมกัน ในการตัดสินใจปัญหาว่าจะผลิตอะไร ผลิตอย่างไร และผลิตเพื่อใคร โดยพยายาม

กำหนดขอบเขตของรัฐบาลในการควบคุม ส่งเสริม ช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น การไฟฟ้า การประปา การขนส่ง การศึกษา การป้องกันประเทศ เป็นต้น

➤ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย

ตามที่ได้พิจารณาจะเห็นว่า ประเทศไทยประชาธิปไตยที่กำลังพัฒนาส่วนมากใช้ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed Economic System) ค่อนไปทางทุนนิยม รวมถึงประเทศไทยด้วย โดยที่ทั้งรัฐบาลและเอกชนมีสิทธิเป็นเจ้าของทั้งทรัพยากร และปัจจัยการผลิตต่างๆ.เอกชนยังคงมีแรงจูงใจในการผลิต โดยอาศัยกลไกราคา และโดยการควบคุมจากรัฐบาล เพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และคุ้มครองผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม ในส่วนที่รัฐเข้าไปดำเนินการบางอย่าง เช่น

1. ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันประเทศและความมั่นคงของประเทศ เช่น กิจกรรมด้านทหาร ตำรวจ ศาล เป็นต้น
2. ดำเนินการด้านเศรษฐกิจพื้นฐาน เช่น สร้างสนามบิน ถนน รถไฟ เป็นต้น
3. ควบคุมการดำเนินการด้านการศึกษา และการสาธารณสุข เช่น จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการด้านการแพทย์ เป็นต้น
4. ดำเนินกิจการสาธารณูปโภค เช่น การรถไฟ การไฟฟ้า การประปา เป็นต้น

➤อุปสงค์และอุปทาน

1. อุปสงค์

อุปสงค์ (Demand) หมายถึง ปริมาณสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่มีผู้ต้องการซื้อ ณ ราคาค่าต่างๆ ของสินค้านั้นๆ ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยสมมติให้ปัจจัยอื่นๆ ที่กำหนดอุปสงค์คงที่ ความต้องการในทันทีต้องมีอำนาจซื้อ (Purchasing Power หรือ Ability to Pay) ด้วย ถ้าบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีแต่ความต้องการในตัวสินค้าโดยไม่มีเงินที่จะจ่ายซื้อ เราเรียกความต้องการลักษณะนั้นว่า “ความต้องการ (Want)” ไม่ใช่ “อุปสงค์ (Demand)” ดังนั้น องค์ประกอบของอุปสงค์ จะประกอบด้วย ความต้องการและอำนาจซื้อ

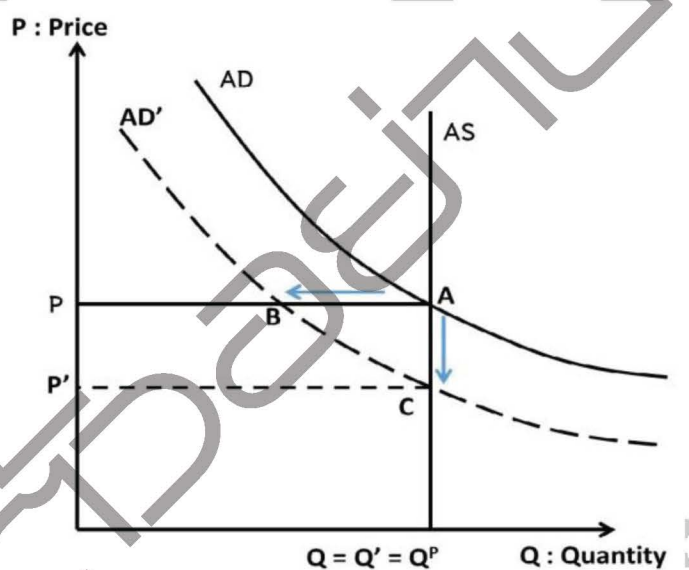
2. อุปทาน

อุปทาน (Supply) หมายถึง ปริมาณสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่มีผู้ผลิตเต็มใจนำออกเสนอขายในตลาดภายในระยะเวลาหนึ่ง ณ ราคาค่าต่างๆ กันของสินค้าและบริการนั้น โดยสมมติให้ปัจจัยอื่นๆ ที่กำหนดอุปทานคงที่ อุปทานประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ

1. ความเต็มใจที่จะเสนอขายหรือให้บริการ (Willingness to Sell) กล่าวคือ ณ ราคาค่าต่างๆ ที่ตลาดกำหนดมาให้ ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการมีความยินดีหรือเต็มใจที่จะเสนอขายสินค้าหรือให้บริการตามความต้องการซื้อของผู้บริโภค
2. ความสามารถในการจัดหาเสนอขายหรือให้บริการ (Ability to Sell) กล่าวคือ ผู้ผลิต หรือผู้ประกอบการ จะต้องจัดหาให้มีสินค้า หรือบริการ อย่างเพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการซื้อของผู้บริโภค ณ ราคาค่าของตลาดในขณะนั้นๆ (สามารถเสนอขาย หรือให้บริการได้)

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “อุปทาน” จะเป็นการมองทางด้านของผู้ผลิต ซึ่งตรงข้ามกับอุปสงค์ที่เป็นการมองทางด้านของผู้บริโภค ในทางเศรษฐศาสตร์แล้วความสัมพันธ์ของราคาสินค้าที่มีต่ออุปทานและอุปสงค์มีดังนี้ กฎของซายส์ (Say’s Law)

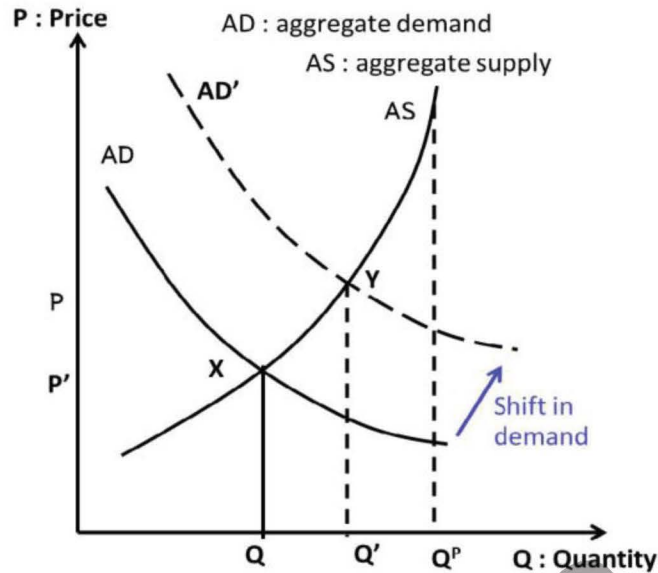
พิจารณารูปที่ 5. เส้นอุปสงค์ AD และเส้นอุปทาน AS พบว่า ที่จุด A ซึ่งเป็นจุดดุลยภาพเริ่มต้นที่เส้นอุปสงค์ตัดเส้นอุปทาน คือ ผู้ผลิตสามารถจำหน่ายสินค้าในปริมาณ Q ให้กับผู้บริโภคในราคา P เมื่อสมมุติว่าระบบเศรษฐกิจมีปัญหาทำให้ขาดกำลังซื้อจากผู้บริโภค ทำให้เส้นอุปสงค์ AD ลดลงเลื่อนมาทางซ้ายมือมาเป็นเส้น AD' หากยังจำหน่ายสินค้าในราคาเดิมจะทำให้บางคนไม่มีกำลังซื้อทำให้ยอดจำหน่ายลดต่ำลง ซึ่งจะทำให้การผลิตลดลงในช่วงแรก (จุด B) หลังจากนั้นจะมีการปรับตัวของผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งจะทำให้ราคาขายสินค้าลดลงจาก P เป็น P' และเมื่อราคาลดลงระบบการผลิตจะเข้าสู่สภาวะดุลยภาพ การบริโภคจะกลับมาที่จุด Q' ซึ่งก็คือปริมาณเดียวกับจุด Q อีกครั้งเข้าสู่ดุลยภาพทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Equilibrium) ที่จุด C

รูปที่ 5. ความสัมพันธ์ของอุปสงค์และอุปทานตามทฤษฎีของซายส์

แนวคิดของเคนส์ Keynesian Economics

เมื่อโลกเจอวิกฤตเศรษฐกิจ ผู้บริโภคขาดกำลังซื้ออย่างมาก มีการว่างงานมากมายพบว่า อุปทานไม่สามารถกำหนดอุปสงค์ได้จริงตาม Say's Law ต่อมาจึงได้เกิดแนวคิดใหม่โดย Keynes และรู้จักกันต่อมาว่าเป็นของสำนักเคนส์เซียน (Keynesian Economics) โดยสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดเดิมที่เส้นอุปทานรวมเป็นเส้นแนวตั้งนั้นไม่เป็นจริงเสมอไป โดยเส้นอุปทานรวมจะเป็นเส้นที่ค่อนข้างลาดขึ้นบนจากซ้ายไปขวาในลักษณะความชันของเส้นเป็นบวกเสมอ อีกทั้งอุปทานจะไม่สามารถสร้างอุปสงค์ได้เอง ผลผลิตจะเบี่ยงเบนไปหาดุลยภาพใหม่ได้ในระยะเวลาที่ยาวนาน

รูปที่ 6. ความสัมพันธ์ของอุปสงค์และอุปทานตามสำนักเคนส์เซียน

ยกตัวอย่าง การผลิตปาล์มน้ำมันจะมีปริมาณตามศักยภาพตามแนวเส้น Q^P แต่ในความเป็นจริงสังคมนี้ขาดแคลนอุปสงค์รวม (คนในสังคมขาดกำลังซื้อปาล์มน้ำมัน) ทำให้มีการผลิตแค่ปริมาณ Q ซึ่งเป็นจุดที่เส้นอุปสงค์รวมไปตัดกับเส้นอุปทานรวมที่จุด X ซึ่งเมื่อผลิตปริมาณน้อยลงอัตราการว่างงานก็เพิ่มขึ้น ถ้ารัฐบาลแทรกแซงโดยการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อให้มีการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้นในสินค้าปาล์มน้ำมัน จะส่งผลให้เส้นอุปสงค์รวมขยับไปทางขวา ทำให้เส้นอุปสงค์รวมใหม่นี้ไปตัดกับเส้นอุปทานที่จุด Y จึงมีการผลิตน้ำมันปาล์มมากขึ้นเป็นที่จุด Q' ซึ่งแม้จะยังต่ำกว่าปริมาณศักยภาพที่จุด Q^P แต่ก็ถือได้ว่า การกระตุ้นจากรัฐบาลช่วยสร้างงานให้แก่คนในสังคมเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังจะช่วยเพิ่มผลผลิตของสังคมให้สูงขึ้นด้วย

แนวคิดของ Keynes หรือที่เข้าใจในชื่อสำนักเคนส์เซียนนั้นขัดแย้งกับแนวคิดของ Say อย่างสิ้นเชิงจากแนวคิดของทั้งสองสำนักนี้ ในเวลาต่อมาได้มีการขยายแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์อีกมากมาย เช่น แนวคิดสำนักการเงินนิยม สำนักคลาสสิกแบบใหม่ หรือ สำนักเสรีนิยมใหม่ เป็นต้น อย่างไรก็ตามที่ไม่สามารถปฏิเสธได้ก็คือ แนวคิดของ Keynes ของสำนักเคนส์เซียนนั้นได้ก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ในแง่เศรษฐศาสตร์ที่ใช้ในการมองภาพรวมของทั้งระบบเศรษฐกิจ และสานต่อไปยังการจัดทำรายได้ประชาชาติผ่านบัญชีประชาชาติ ตารางบัญชีผลผลิต – ผลผลิต และเมตริกซ์บัญชีสังคม เป็นต้น

➤ รายได้ประชาชาติ

ในการศึกษาเศรษฐศาสตร์ระดับมหภาคนั้น เป็นการศึกษาในภาพรวม เช่น ในระดับประเทศจะมีรายได้ การออม การลงทุน เป็นเท่าไรนั้น จำเป็นต้องมีเครื่องมือในการวัดผลการดำเนินเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนระดับประเทศในอนาคต ซึ่งเครื่องมือที่ใช้นี้มีชื่อเรียกว่า “รายได้ประชาชาติ”

รายได้ประชาชาติ (National Income) หมายถึง มูลค่าหรือผลรวมของรายได้ประเภทต่างๆ ที่บุคคลในระบบเศรษฐกิจ (มักหมายถึงประเทศ) ได้รับ ที่เกิดจากการผลิตในระบบเศรษฐกิจปัจจัยในรอบระยะเวลาที่กำหนด (เช่น รอบไตรมาส Quarter หรือที่นิยมใช้คือรอบ 1 ปี)

ประโยชน์ของรายได้ประชาชาติ

ตัวเลขรายได้ประชาชาติเป็นดัชนีแสดงถึงความสามารถของระบบเศรษฐกิจว่ามีกำลังและความสามารถผลิตสินค้าและบริการที่คิดเป็นมูลค่าได้มากน้อยเพียงใดในระยะหนึ่งๆ ส่วนมากมีระยะเวลา 1 ปี ดังนั้นตัวเลขรายได้ประชาชาติจึงเป็นดัชนีสำคัญอย่างหนึ่งในการที่จะชี้ให้เห็นถึงระดับการพัฒนา รวมทั้งความมั่งคั่งหรือยากจนของระบบเศรษฐกิจในประเทศหนึ่งๆ การเปลี่ยนแปลงในระดับรายได้ประชาชาติจะเป็นเครื่องแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจของแต่ละประเทศว่าดีขึ้นหรือเลวลงได้โดยใช้ตัวเลขรายได้ประชาชาติเปรียบเทียบกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศในปีนั้นๆ กับปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ตัวเลขรายได้ประชาชาติยังใช้เป็นตัวเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศกับประเทศต่างๆ รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศ และแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของนโยบายต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว จากที่กล่าวนี้ อาจสรุปได้ว่าตัวเลขรายได้ประชาชาติมีประโยชน์ดังนี้

1. ในด้านการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ตัวเลขรายได้ประชาชาติทำให้รู้ว่าเศรษฐกิจของประเทศกำลังรุ่งเรืองหรือตกต่ำ และสามารถเปรียบเทียบเศรษฐกิจของประเทศว่าในระยะเวลาดียวกันเศรษฐกิจรุ่งเรืองกว่าหรือตกต่ำกว่าประเทศอื่นๆ นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นการกระจายรายได้ตลอดจนมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชากร
2. ในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ ตัวเลขรายได้ประชาชาตินอกจากจะชี้ให้เห็นถึงภาวะเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต โดยทำให้ทราบว่ารัฐควรจะทำอย่างไรที่จะส่งเสริม หรือตัดทอนกิจการประเภทใด และภายในขอบเขตใดจึงจะเหมาะสม
3. เป็นเครื่องมือวางแผนนโยบายจัดเก็บภาษีอากรตัวเลขรายได้ประชาชาติทำให้ทราบขีดความสามารถในการเสียภาษีของประชาชน รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่รัฐใช้ประกอบในการจัดเก็บภาษีทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้ภาระภาษีตกแก่บุคคลที่ควรต้องเสียภาษี
4. ใช้เป็นดัชนีเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ

การคำนวณรายได้ประชาชาติ

จากการที่ระบบเศรษฐกิจมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการและปัจจัยการผลิตต่างๆ โดยใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ดังนั้นการทำความเข้าใจวิธีการคำนวณรายได้ประชาชาติสามารถทำได้โดยพิจารณาจากกระแสการหมุนเวียนของธุรกรรมทางเศรษฐกิจหรือวงจรเศรษฐกิจ โดยถ้าเราพิจารณาระบบเศรษฐกิจอย่างง่าย ๆ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยครัวเรือนและหน่วยธุรกิจ และสมมติว่าระบบเศรษฐกิจเป็นระบบเศรษฐกิจแบบปิด ไม่มีการติดต่อทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศและไม่มีรัฐบาล ครัวเรือนจะใช้รายได้ทั้งหมดจ่ายไปในการซื้อสินค้าและบริการ (ไม่มีการออม) และหน่วยธุรกิจนำเงินที่ได้จากการขายสินค้าและบริการจ่ายเป็นค่าปัจจัยการผลิตทั้งหมด จากรูป 1. ครัวเรือนผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ซึ่งได้แก่ ที่ดิน แรงงาน พุน และการประกอบการ จะนำปัจจัยการผลิตเหล่านี้ไปขายให้กับหน่วยธุรกิจ โดยครัวเรือนจะได้รับผลตอบแทนในรูปของค่าเช่า ค่าจ้าง ดอกเบี้ย และกำไร ตามลำดับ หน่วยธุรกิจเมื่อได้ปัจจัยมาแล้วก็นำไปผลิตเป็นสินค้าและบริการ

แล้วขายต่อให้กับครัวเรือน ครัวเรือนจะต้องจ่ายเงินค่าซื้อสินค้าและบริการให้แก่หน่วยธุรกิจหมุนเวียนเช่นนี้เรื่อยไป

กล่าวได้ว่ารายได้ของครัวเรือนก็คือ รายจ่ายของหน่วยธุรกิจ และรายจ่ายของครัวเรือนก็คือ รายได้ของหน่วยธุรกิจ ซึ่งทั้งรายได้และรายจ่ายจะมีค่าเท่ากับมูลค่าของสินค้าและบริการทั้งหมดที่ระบบเศรษฐกิจนั้นผลิตขึ้นมาได้ ดังนั้นการคำนวณรายได้ประชาชาติไม่ว่าจะคำนวณทางด้านรายได้หรือรายจ่าย หรือมูลค่าของสินค้าและบริการ จะได้ผลลัพธ์ออกมาเท่ากัน เพราะฉะนั้นเราสามารถคำนวณรายได้ประชาชาติได้ 3 วิธีด้วยกัน คือ

1. Product Approach เป็นการคำนวณด้านผลผลิต

คือ มูลค่าที่แท้จริงของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่พลเมืองของประเทศผลิตขึ้นในระบบเศรษฐกิจภายในรอบระยะเวลาหนึ่ง

2. Income Approach เป็นการคำนวณด้านรายได้

คือ รายได้ทั้งหมดที่เจ้าของปัจจัยการผลิตได้รับในรอบระยะเวลาหนึ่ง

3. Expenditure Approach เป็นการคำนวณด้านรายจ่าย

คือ รายจ่ายรวมที่หน่วยเศรษฐกิจใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ

ในทางเศรษฐศาสตร์ได้มีการจำแนกประเภทของรายได้ประชาชาติออกเป็น 6 ประเภทดังนี้

1.ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product : GDP) คือ มูลค่ารวมของสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย (Final Goods and Services) ที่ผลิตขึ้นในประเทศหนึ่งๆ ในรอบระยะเวลาหนึ่งที่กำหนด โดยวัดเฉพาะสินค้าและบริการที่ถูกผลิตขึ้นในรอบระยะเวลาที่พิจารณาเท่านั้น ไม่นับรวมมูลค่าสินค้าที่ผลิตไว้ก่อน เช่น GDP ของไทย คือ มูลค่าผลผลิตที่ชาวไทยและชาวต่างประเทศผลิตขึ้นได้

ในประเทศ แต่ถ้ามูลค่าผลผลิตที่คนไทยผลิตขึ้นในต่างประเทศจะไม่ใช่ GDP

GDP ถือเป็นข้อมูลที่สำคัญในเศรษฐศาสตร์มหภาคของประเทศ ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์ วางแผนและกำหนดทิศทางเศรษฐกิจของประเทศและเป็นดัชนีชี้วัดความเจริญของประเทศ GDP มักจะหมายถึงรายได้ประชาชาติในภาพรวมด้วย โดย GDP เป็นมูลค่าของสินค้าแต่ละชนิดรวมกัน ดังนั้นเราสามารถหามูลค่าสินค้าในแต่ละชนิดได้จากปริมาณสินค้าและบริการแต่ละชนิดคูณกับราคาสินค้าและบริการนั้นๆ ดังนั้นจึงสามารถหา GDP ได้จาก

$$GDP = \sum_{t=1}^n P_i Q_i \quad (1.)$$

P_i = ราคาสินค้าและบริการแต่ละชนิด

Q_i = ปริมาณสินค้าและบริการแต่ละชนิด

i = สินค้าและบริการตั้งแต่ชนิดที่ i ถึง ชนิดที่ n

GDP = ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น

ตัวอย่างที่ 1. จากการสำรวจค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ประเทศแม่

ใจ) ประจำปี 2556 พบว่า

1. ปุ๋ยตราจีค้ำความแม่ไก่จากคณะผลิตภัณฑ์การเกษตร กิโลกรัมละ 50 บาท จำนวน 500 kg ซื้อเมื่อ 1 มกราคม 2556
2. รถไถนาเดินตามจากวิทยาลัยพลังงานทดแทน 5 คันๆ ละ 1,500,000 บาท ซื้อเมื่อ 30 พฤษภาคม 2556
3. ซื้อควายจากวิทยาลัยพลังงานทดแทน 4 ตัวๆ ละ 30,000 บาท ซื้อเมื่อ 12 สิงหาคม 2554
4. ซื้อที่นาเพิ่มจากคณะกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม 10 ไร่ๆ ละ 100,000 บาท เมื่อ 10 มีนาคม 2556

อยากทราบว่า GDP ด้านค่าใช้จ่ายของประเทศแม่ใจประจำปี 2556 เป็นเท่าใด

วิธีทำ

การหาค่า GDP จะพิจารณาเฉพาะค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในปี 2556 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้น ในส่วนข้อ 3 ซื้อควายจากวิทยาลัยพลังงานทดแทน 4 ตัวๆ ละ 30,000 บาท ค่าใช้จ่ายนี้เกิดขึ้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2554 ซึ่งจะไม่นำมาคำนวณ ดังนั้นเราสามารถหาค่า GDP ประจำปี 2556 ได้จากสมการที่ (1.)

$$GDP = \sum_{t-1}^n P_i Q_i$$

$$\begin{aligned} GDP &= [(50 \text{ บาท/kg}) \times (500 \text{ kg})] + [(1,500,000 \text{ บาท/คัน}) \times (5 \text{ คัน})] + [(100,000 \text{ บาท/ไร่}) \\ &\times (10 \text{ ไร่})] \\ &= [25,000] + [7,500,000] + [1,000,000] \\ &= 8,525,000 \text{ บาท/ปี} \end{aligned}$$

คำตอบ

GDP ด้านค่าใช้จ่ายของประเทศแม่ใจประจำปี 2556 มีมูลค่า 8,525,000 บาท/ปี Ans.

ตัวอย่างที่ 2. บ้านหลังหนึ่งจากการสำรวจมีการใช้พลังงานไฟฟ้าเฉลี่ย 30 kWh/วัน เจ้าของบ้านจึงทำการติดตั้ง Solar PV Rooftop เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าใช้ในบ้านและส่วนที่เหลือจะขายคืนให้การไฟฟ้าโดย Solar PV Rooftop สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ 50 kWh/วัน อยากทราบว่า GDP ด้านรายได้ของการผลิตไฟฟ้าบ้านหลังนี้มีค่าเท่าไรต่อปี

กำหนดให้	ค่าไฟฟ้าเฉลี่ย (ซื้อไฟฟ้าจาก กฟภ.) 3.50 บาท/kWh
	ราคารับซื้อไฟฟ้าเฉลี่ย 3.00 บาท/kWh
	ราคา Adder Cost 6.50 บาท/kWh

วิธีทำ

พิจารณาพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตได้จาก Solar PV Rooftop พลังงานไฟฟ้าที่ใช้เองในบ้าน และพลังงานไฟฟ้าที่ขายให้การไฟฟ้า แล้วนำมาแทนค่าในสมการที่ (1.) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้
พลังงานไฟฟ้าที่ Solar PV Rooftop ผลิตได้ = 50 kWh/วัน x 365 วัน/ปี = 18,250 kWh/ปี

พลังงานไฟฟ้าใช้ในเองในบ้าน = 30 kWh/วัน x 365 วัน/ปี = 10,950 kWh/ปี

คิดเป็นเงิน = 10,950 kWh/ปี x 3.50 บาท/kWh = 38,325 บาท/ปี

พลังงานไฟฟ้าที่ขายให้การไฟฟ้า = 18,250 – 10,950 = 7,300 kWh/ปี

คิดเป็นเงิน = 7,300 kWh/ปี x 9.50 บาท/kWh = 69,350 บาท/ปี

ดังนั้นจากสมการที่ (1.)

$$GDP = 38,325 + 69,350 = 107,675 \text{ บาท/ปี}$$

คำตอบ

GDP ด้านรายได้ของการผลิตไฟฟ้าบ้านหลังนี้มีค่า 107,675 บาท/ปี

Ans.

สรุป

หากการซื้อขายสินค้าและบริการตามสมการข้างต้น มีการซื้อขายตามราคาทั่วไป จะเรียกว่า GDP at current market prices หรือ ตาม “ราคาตลาด” โดยคำว่าราคาตลาดเป็นราคาที่รวมไปถึงภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) เช่น ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร และภาษีทางการค้า ไปด้วย ดังนั้นราคาที่ใช้ซื้อขายสินค้าดังกล่าวนี้จึงเป็นราคาที่ได้รับ แต่ไม่ใช่ราคาที่ได้รับ ส่วนรายได้สุทธิที่ผู้ขายได้รับนั้นคือ ราคาที่ต้องหักภาษีทางอ้อมออกไปก่อน โดยเรียก ราคา ณ ต้นทุนปัจจัยการผลิต (Price at Factor Cost)

ข้อดีของการใช้ราคาตลาดในการคำนวณหา GDP คือ จะไม่สามารถทราบว่าตัวเลข GDP ดังกล่าวมีมูลค่าสูงขึ้นหรือต่ำลงจากปีก่อนๆ ดังนั้นนักเศรษฐศาสตร์ที่ต้องการจะเปรียบเทียบในสินค้าชนิดเดิม จำเป็นต้องทำการแปลงราคาตลาดของแต่ละปีให้เป็นราคาคงที่ (Constant Price) เสียก่อน โดยเลือกเอาปีใดปีหนึ่งมาเป็นปีฐาน

ประเทศไทยโดย สศช. ได้เลือกใช้ปีฐานของระบบราคาคงที่เป็นปี พ.ศ.2531 (ค.ศ.1988) ตัวอย่างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product : GDP) แสดงดังรูปที่ 7. และรูปที่ 8.

THE BEST CENTER
เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์